

Plan Z-4

PRVI DEO

USTAVNI SPORAZUM ZA KRAJINU

POGLAVLJE I: USPOSTAVLJANJE SRPSKE KRAJINE

Clan I: 1. Granice

1. Bice uspostavljena autonomna Srpska Krajina (u daljem tekstu "Krajina") od teritorija oznacenih na mapi u Aneksu A.*
2. U svakom trenutku nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma granice Krajine mogu biti promenjene dogovorom vlade Republike Hrvatske (što mora biti ozakonjeno odgovarajucim pravnim propisima) i zakonodavnog tela Krajine. U periodu od šest meseci od stupanja na snagu ovog Sporazuma, komisija za sprovođenje stvorena na osnovu Paragrafa 2 Clana XVII ovlašćena je da promeni granice u dužini ne vecoj od 2 km u odnosu na Mapu 1 u Aneksu A, i pod uslovom da deluje na osnovu konsenzusa postignutog između vlada Republike Hrvatske i Krajine.
3. Između Krajine i drugih delova Republike Hrvatske neće biti granicne kontrole.

Clan I: 2. Primena zakona i vladinih uredbi

1. Zakoni usvojeni u Saboru Hrvatske primenjivace se u Krajini samo u meri u kojoj spadaju u iskljucivu nadležnost centrale vlade, kao što je precizirano u Paragrafu 1 Clana II. 1, ako su preneti na tu vladu u skladu sa Paragrafom 3 istog clana, ili ako ih je potvrdilo zakonodavno telo Krajine.
2. Ustav Republike Hrvatske i svi zakoni primenjivi na Krajinu, u skladu sa Paragrafom 1, bice verno sprovedeni i primenjivani od strane kompetentnog organa vlade Krajine.
3. Sve postupke koje preduzimaju odgovorna tela vlade Republike Hrvatske vlada Krajine ce prihvatati kao važece i sve postupke koje preduzimaju odgovorna tela vlade Krajine vlada Republike Hrvatske prihvatace kao važece.

Clan I: 3. Zastave i grbovi

1. Krajina može usvojiti grb i zastavu koji se mogu isticati na njenoj teritoriji, ukljucujuci sve njene granice u skladu sa zakonima koje je usvojila Skupština Krajine.

2. Zastava i grb Republike Hrvatske mogu se isticati na teritoriji Krajine na objektima gde su smeštene institucije hrvatske vlasti, kao i na međunarodnim granicama.

3. Pojedinci na bilo kom delu Republike Hrvatske slobodni su da isticu grb i zastavu Republike Hrvatske i Krajine.

Clan I: 4. Jezik

1. Skupština Krajine može omogućiti upotrebu srpskog jezika i cirilicnog pisma, pod uslovom da su interesi manjina u Krajini potpuno zaštićeni u skladu sa Poglavljem XI.

Clan I: 5. Domicil

1. Svaki građanin republike Hrvatske sa stalnim mestom boravka u Krajini ima pravo da od vlade Krajine dobije dokumentaciju koja o tome svedoci i koja će se izdavati u skladu sa propisima dogovorenim sa vladom Republike Hrvatske.

POGLAVLJE II: PODELA OVLAŠĆENJA IZMEĐU CENTRALNIH I KRAJINSKIH VLASTI U POGLEDU KRAJINE

Clan II: 1. Opšta podela

1. Vlada Republike Hrvatske (ovde "centralne vlasti"), u pogledu Krajine, imace isključiva ovlašćenja u sledecem, izuzev ako nije drugacije precizirano ili dopušteno sadašnjim sporazumom:

a) Vodenju spoljne politike, uzimajući u obzir Clan II.2;

b) Odbrani Republike Hrvatske protiv spoljnih pretnji;

c) Državljanstvo Republike Hrvatske, prema clanu XI;

d) Regulaciji, uz uslov da Krajina neće biti neravnopravna u odnosu na druge delove Hrvatske:

I) međunarodne trgovine, uključujući carinu;

II) unutrašnje trgovine preko granica Krajine, uključujući upotrebu glavnih putnih pravaca i pruga;

III) finansija;

IV) intelektualne svojine;

V) proizvodnih standarda;

VI) komunikacija;

e) Štampanju i kontroli novca, prema Clanu II.3;

f) Raspodeli frekvencija za radio, televiziju i druge svrhe, uz uslov da Krajini bude dodeljeno najmanje onoliko frekvencija koliko ih trenutno koristi i za najmanje jednu televizijsku stanicu;

g) Poštanske poslove;

h) Zaštitu životne sredine, izuzev u okviru koji bi prelazio granice Krajine.

2. Krajinske vlasti će imati sva ovlašćenja koja nisu obuhvaćena gornjim stavom 1, a posebno sledeća, izuzev ako nije drugacije precizirano ili dopušteno sadašnjim sporazumom:

a) Obrazovanje;

b) Kultura;

c) Stanogradnja;

- d) Javne službe;
- e) Biznis;
- f) Dobrotvorne aktivnosti;
- g) Energija;
- h) Lokalno raspolaganje zemljištem;
- i) Zaštita životne sredine Krajine, u skladu sa podstavom 1(h);
- j) Prirodni resursi;
- k) Radio i televizija;
- l) Socijalna zaštita;
- m) Turizam;
- n) Potvrde o domicilu u Krajini, u skladu sa Clanom 1.5;
- o) Formiranje korporacija i drugih pravnih lica;
- p) Policija, u skladu sa Poglavljem VI;
- q) Poreska politika, u skladu sa Clanom II.4.

3. Centralne i krajinske vlasti se mogu sporazumeti o medusobnoj razmeni svojih predstavnika ili zajednickoj upravi ili koordinaciji za svako od navedenih ovlašćenja. U tu svrhu mogu formirati zajednicke komisije.

Clan II. 2

Medunarodni sporazumi i predstavništva

1. Vlada Krajine može sklapati sporazume u vezi sa obrazovanjem, kulturom, dobrotvornim aktivnostima, radijom i televizijom i turizmom sa drugim entitetima ili državama sa predominantno srpskim stanovništvom i može sklapati trgovacke i poslovne sporazume sa takvim entitetima ili državama koji podležu podparagrafima 1 (d) (I–II) Clana II.1 pod uslovom da svi ti sporazumi nisu u suprotnosti sa interesima Republike Hrvatske.
2. Vlada Krajine može sklapati i druge medunarodne sporazume sa odobrenjem Centralne vlade, koje (odobrenje) neće biti bezrazložno sprecavano.
3. Vlada Krajine može slati svoje predstavnike državama i medunarodnim organizacijama.

Clan II.3

Valuta

1. Centralna banka Hrvatske će izdati specijalni novac (novcanice i metalne novce) za Krajinu, cija će vrednost biti jednaka valuti koju izdaje za ostatak Republike Hrvatske a ciji će naziv i oblik utvrditi Vlada Krajine.
2. Od banaka i drugih finansijskih institucija širom Republike Hrvatske bice zahtevano da primaju oba oblika valuta koje izdaje Centralna banka Hrvatske. Zakonito platežno sredstvo u okviru Hrvatske bice novac izdat za Krajinu, a za placanja u okviru drugih delova Hrvatske bice druga valuta koju izdaje Centralna banka. Pojedinci će, saglasno ugovornim i drugim potrebama, biti slobodni da upotrebljavaju bilo koji ili oba oblika takvih valuta.

Clan II.4

Oporezivanje

1. Centralna vlada neće uvesti a Vlada Krajine može uvesti poreze na:

- a) imovinu koja se nalazi u Krajini (uključujući poreze na nekretnine i nasljedstvo);
- b) transakcije koje se sprovode u okviru Krajine (uključujući prodaju, poreze na promet i trošarinu);
- c) dohodak koji su domaća lica koja žive u Krajini stekla u Krajini (uključujući poreze na socijalno osiguranje);
- d) dohodak koji su u Krajini stekla pravna lica osnovana prema zakonima Krajine.

2. Centralna vlada i Vlada Krajine mogu sklopiti sporazume da spreče ili umanje izbegavanje plaćanja poreza i dvostruko oporezivanje konsekvantno uslovima i pragrafu 1.

3. Centralna vlada i Vlada Krajine mogu sklopiti sporazume za međusobno prenošenje sa jedne na drugu bilo kakvih ovlašćenja za oporezivanje sadržanih u paragrafu 1. i za odgovarajući transfer Vladinih odgovornosti shodno paragrafu 3. Clana II.1.

POGLAVLJE III

STRUKTURA VLADE KRAJINE

Clan III. 1.

Zakonodavstvo

1. Zakonodavna tela Krajine biće birana demokratski na proporcionalnoj osnovi, na period od četiri godine. Svi građani Republike Hrvatske nastanjeni u Krajini, koji su stariji od 18 godina mogu glasati na izborima za zakonodavna tela i mogu biti kandidati za mesta u zakonodavnim telima.

2. Zakonodavna tela mogu usvojiti zakone koji se odnose na:

- a) stvari koje su u okviru odgovornosti Vlade Krajine;
- b) organizacije i funkcionisanje svih organa Vlade Krajine, uključujući sve neophodne budžetske aranžmane i prikupljanje odgovarajućih poreza.

Clan III. 2.

Predsednik

1. Predsednik Krajine biće biran demokratski na period od pet godina. Svi građani Republike Hrvatske nastanjeni u Krajini, koji su stariji od 18 godina mogu glasati na izborima za predsednika i mogu biti kandidati za taj položaj.

2. Predsednik Krajine biće odgovoran za izvršenje:

- a) onih odredbi ovog Sporazuma koje su u okviru odgovornosti Vlade Krajine;

- b) svih zakona i dekreta Centralne vlade koji se odnose na Krajinu;
 - c) svih zakona koje su usvojila zakonodavna tela Krajine;
 - d) svih dekreta koje objavljuje predsjednik Krajine.
3. Predsednik Krajine može objavljivati dekrete dozvoljene zakonima Centralne vlade koji se primenjuju na Krajinu ili po zakonima usvojenim od zakonodavnih tela Krajine.
4. Predsednik Krajine ce imenovati ministre prema zakonima usvojenim od zakonodavnih tela Krajine, koje ce potvrditi ta zakonodavna tela i koji ce imati dužnosti, odgovornosti i ovlašćenja predviđena takvim zakonima. Svaki ministar može biti u svakom trenutku uklonjen od strane Predsednika i bice uklonjen tako što ce zakonodavna tela glasati o nepoverenju. Ministri ce formirati Kabinet Krajine, koji ce se sastajati pod predsedavanjem ministra koga ce odrediti Predsednik i koji ce imati dužnosti, odgovornosti i ovlašćenja predviđena zakonom ili dekretom.

Clan III. 3.

Sudovi

1. Sudska vlast u Krajini bice utemeljena na prvostepenim sudovima i takvim apelacionim sudovima koji ce biti određeni zakonima usvojenim od zakonodavnih tela Krajine, a koji ce (zakoni) odrediti odgovarajuću jurisdikciju ovih sudova, kao i plate i ostale uslove službe sudija. Sudije svih sudova u Krajini imenovace Predsednik Krajine a odobravace ih vecina u zakonodavnim telima i oni ce služiti do starosne granice od 70 godina, osim ako ne daju ostavku ili ne budu uklonjeni zbog nekog povoda o cemu ce odluciti sudije istog suda konsenzusom.
2. Odluke apelacionih sudova Krajine mogu se podnositi specijalnom odeljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, cije ce clanove imenovati predsednik Specijalnog ustavnog suda između sudija Vrhovnog suda Hrvatske, i najvišeg apelacionog suda Krajine, uz konsultacije sa predsednikom Vrhunskog pravnog saveta Hrvatske i Predsednikom bilo kojeg odgovarajućeg tela u Krajini.

Clan III. 4.

Nezavisnost službenika

Nijednom clanu ili službeniku zakonodavnih tela, predsedniku, ministrima, sudijama ili bilo kojim drugim organima Vlade Krajine nece biti potrebno odobrenje bilo kog službenika ili organa Centralne vlade za njihovo postavljenje, i nijedan takav službenik ili organ nece moci da ukloni bilo kog clana, službenika ili zvanicnika Vlade Krajine, pošto ce oni moci da budu uklonjeni od strane Specijalnog ustavnog suda u slucaju osude za zlocin koji podrazumeva zatvor.

Clan III. 5.

Prelazni aranžmani

1 Izbori predviđeni u paragrafu 1. clanova III.1. i u paragrafu I Clana III.2. održe se najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog

Sporazuma.

2. Za prelazni period dok se ne održe izbori pomenuti u paragrafu 1, ali ni u kom slucaju kasnije od jedne godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, funkcije organa i službenika predvidenih članovima III. 1–3 obavljace odgovarajuci organi i službenici koji sada obavljaju te funkcije u Krajini.

POGLAVLJE IV

UCEŠĆE KRAJINE U CENTRALNOJ VLADI

Clan IV. 1.

Izbori

1. Gradani Republike Hrvatske nastanjeni u Krajini ucestvovace na isti nacin kao i svi drugi gradani u biranju članova Centralne vlade, ukljucujuci i izbore za Hrvatski sabor i Predsednika.

2. Za svrhe izbora za Županijski dom Hrvatskog sabora, Krajina ce se sastojati od dva okruga, cije ce granice i naziv** odrediti zakonodavna tela Krajine.

3. Do novih izbora za Hrvatski sabor, zakonodavna tela Krajine imenovace deset članova u Zastupnicki dom Sabora i devet*** članova za Županijski dom.

4. Sva lica koja služe u bilo kom domu Hrvatskog sabora a koja se deklariraju kao Srbi po nacionalnosti sacinjavace Srpski odbor u Saboru.

Clan IV. 2.

Imenovanje u službe Centralne vlade

Prilikom imenovanja u bilo kakve službe ili na bilo kakve položaje u Centralnoj vladi, ukljucujuci i one ministara i sudija, gradani Republike Hrvatske koji su Srbi nastanjeni u Krajini bice tretirani na istoj osnovi kao i svi drugi gradani Hrvatske i ta zastupljenost po mestu stanovanja bice predstavljena u službama i na položajima u odgovarajucoj proporciji koju cine medu svim gradanima. Najmanje jedan clan Vlade Krajine bice imenovan za clana Centralne vlade.****

POGLAVLJE V

DEMILITARIZACIJA

Clan V.1

Demilitarizacija Krajine

1. Krajina nece osnivati, održavati ili dozvoliti formiranje bilo kakvih vojnih snaga.

2. Demilitarizacija Krajine zapocece ne kasnije od tri godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, i bice završena ne kasnije od pet godina nakon stupanja na snagu istog. Sve oružje uklonjeno iz Krajine

bice uništeno od strane Unprofora ili pod njegovim nadzorom.

3. Osim u slucaju predvidenom u paragrafu 3. Clana V.2, vojne snage Centralne vlade nece ulaziti u bilo koji deo Krajine, osim po specijalnom pozivu Predsednika Krajine.

Clan V.2

Granica sa Bosnom i Hercegovinom

1. Vlada Republike Hrvatske nastojace da sklopi sporazum sa odgovarajucim vlastima u Bosni i Hercegovini o demilitarizaciji njihove zajednicke granice.
2. Sve dok takav sporazum o demilitarizaciji sa Bosnom i Hercegovinom ne bude zaključen, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija može odluciti da rasporedi snage Ujedinjenih nacija na deo granica koji cini granicu sa Krajinom.***** Sa odobrenjem Vlade Republike Hrvatske i Vlade Krajine, na deo te granice mogu biti rasporedene snage drugih medunarodnih organizacija ili država.
3. Ukoliko ne bude moguće postići bilo demilitarizaciju ili raspoređivanje bilo kakvih medunarodnih ili stranih snaga na bilo koji deo krajinskog dela hrvatske granice sa Bosnom i Hercegovinom, Vlada Republike Hrvatske može rasporediti svoje vojne snage duž takvog dela granice pod uslovom da te snage ne budu rasporedene dublje od pet kilometara od medunarodne granice.

POGLAVLJE VI

POLICIJSKE SNAGE U KRAJINI

Clan VI.1

Regularna policija

1. Policijske snage Krajine bice osnovane u skladu Krajine i bice pod kontrolom Predsednika Krajine i u skladu sa zakonima usvojenim od zakonodavnih tela preko ministra koga određuje Predsenik.
2. Etnicki sastav policijskih snaga odražavace sastav stanovništva Krajine onako kako je bio oznacen u popisu iz 1991. dok ne bude okončan budući popis širom zemlje, i bilo kakve policijske jedinice stacionirane u posebnim zajednicama odražavace etnicki sastav tih zajednica.
3. Policijske snage bice opremljenje naoružanjem i vozilima istog ili odgovarajućeg tipa koje koristi policija u drugim delovima republike Hrvatske.

Clan VI:2

Granicna policija

Postaje na zvanicnim prelazima duž granice Krajine sa Bosnom i Hercegovinom bice popunjene granicom policijom Republike Hrvatske. Patrole duž te granice obavljace zajednicke jedinice hrvatske i krajinske granicne policije.

DRUGI DEO

**ARANŽMANI KOJI SE TICU SLAVONIJE, JUŽNE BARANJE,
ZAPADNOG SREMA I DRUGIH OBLASTI**

POGLAVLJE VII

UPRAVLJANJE

Clan VII.1

Opšti deo

Sve ove oblasti, izuzev onih koje su pokrivena Prvim delom, koje podležu zaštiti Ujedinjenih nacija shodno rezolucijama 743 (1992) i 762 (1992) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (u ovom tekstu dalje "Oblasti Drugog dela") bice podložne upravljanju od strane Vlade Republike Hrvatske u skladu sa odredbama postavljenim ili pomenutim u ovom Delu.

POGLAVLJE VIII

PRELAZNE ODREDBE

Clan VIII.1

Medunarodne snage i posmatraci

1. Podložno odlukama Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, ili kompetentnih organa drugih medunarodnih organizacija prihvacenih od Vlade Republike Hrvatske i Krajine, Unprofor ili druge medunarodne snage, kao i civilne posmatracke jedinice, bice rasporedene u svim ili nekim delovima Oblasti Drugog dela u prelaznom periodu od najmanje pet godina, kako bo se osigurala puna i verna primena Drugog dela i primenjivih odredbi Treceg dela ovog Sporazuma, kao i "Vensov plan" izložen u Aneksu III u izveštaju Generalnog sekretara UN Savetu bezbednosti 11. decembra 1991. (S/23280).
2. Vlada Republike Hrvatske ce pružiti punu saradnju medunarodnim snagama pomenutim u paragrafu 1, kako bi se olakšalo ostvarivanje njihovih ciljeva.

Clan VIII.2

Demilitarizacija

1. Tokom prelaznog perioda pomenutog u paragrafu 1. Clana VIII.1. Oblasti Drugog dela bice demilitarizovane, izuzev što vojne snage Republike Hrvatske mogu biti stacionirane u oblasti do pet kilometara od medunarodnih granica i mogu koristiti prilazne puteve do takvih granica po sporazumu i pod nadzorom medunarodnih snaga oznacenih u pomenutom paragrafu 1.
2. Demilitarizacija Oblasti Drugog dela zapocece najkasnije jedan mesec

nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma i bice okoncana najkasnije tri meseca nakon što taj Sporazum stupa na snagu. Sve oružje uklonjeno iz Oblasti bice uništeno od strane Unprofora ili pod njegovim nadzorom.

Clan VIII.3

Nadgledanje policije

Tokom prelaznog perioda određenog paragrafom 1. Clana VIII.1 sastav i operacije svih policijskih snaga koje ce delovati u oblastima Drugog dela bice podložni nadgledanju od strane policijskog dela medunarodnih snaga pomenutih u tom paragrafu.

POGLAVLJE IX

SPECIJALNO UPRAVLJANJE I PODELA VLASTI U ISTOCNOJ SLAVONIJI, JUŽNOJ BARANJI I ZAPADNOM SREMU

Clan IX.1.

Specijalno upravljanje

1. Tokom prve dve godine prelaznog perioda opisanog u ovom delu, osim ako drugi period ne bude utvrđen od strane Saveta bezbednosti UN, Istocnom Slavonijom, Južnom Baranjom i Zapadnim Sremom (u tekstu dalje "Istocna oblast), koji ce sacinjavati teritoriju oznacenu na Mapi 2 Aneksa A, shodno odobrenju Saveta bezbednosti, upravljace Ujedinjene nacije u skladu sa odredbama Aneksa F.

2. Kako bi se dodatno obezbedilo miroljubivo upravljanje Istocnom oblašcu kao i primena prelaznih aranžmana u ovom delu, specijalni zadatak administracije bice da:

a) ohrabruje i olakšava povratak osoba koje su bile prisiljene da napuste svoje domove u Istocnoj oblasti nakon 1. jula 1991.

b) organizuje izbore za službenike i zakonodavce koji ce, u skladu sa zakonima Republike Hrvatske, upravljati ili predstavljati Istocnu oblast nakon kraja specijalnog prelaznog perioda određenog u paragrafu 1.

Clan IX.2.

Podela vlasti

Na kraju perioda administracije UN u skladu sa paragrafom 1. Clana IX.1. sva sela, gradovi ili gradska naselja u Istocnoj oblasti u kojima Srbi sacinjavaju vecinu u znacanju Clana XI.1, imace samoupravu u skladu sa Clanom XI.3.

POGLAVLJE X

POLICIJSKE SNAGE

Clan X.1.

Sastav i naoružanje

1. Sve policijske snage u oblastima Drugog dela imace etnicki sastav koji ce odražavati sastav oblasti u kojima te snage operišu, prema popisu iz 1991. dok ne bude sproveden kasniji popis širom zemlje.
2. Policijske snage bice opremljene oružjem i vozilima istog ili odgovarajućeg tipa uobicajenim za policijske snage u evropskim državama.

TRECI DEO

ZAJEDNICKE ODREDBE

POGLAVLJE XI.

LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

Clan XI.1.

Opšti deo

Primena najvišeg nivoa medunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda predvidenih u Ustavu Republike Hrvatske, u Ustavnom zakonu o ljudskim pravima i slobodama i u Pravima nacionalnih i etnickih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj u instrumentima nabrojanim u Aneksu B, bice obezbedeni u citavoj Hrvatskoj, narocito:

1. Sva lica u Republici Hrvatskoj uživace prava na:
 - a) život;
 - b) slobodu, u kojoj ce hapšenje i zatocenje biti dozvoljeno samo zakonom;
 - c) jednakost pred zakonom;
 - d) slobodu od diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili veroispovesti, politickom ili drugom mišljenju, i nacionalnom ili socijalnom poreklu;
 - e) pravedan postupak u kriminalistickoj proceduri;
 - f) slobodu od mucenja i surovog ili nehumanog tretiranja i kažnjavanja;
 - g) privatnost;
 - h) slobodu kretanja;
 - i) azil
 - j) zaštitu porodice i dece;
 - k) pravo na imovinu;
 - l) prava na osnovne slobode: slobodu govora i štampe; slobodu mišljenja, savesti i uverenja; slobodu religije, ukljucujuci privatne i javne molitve; slobodu okupljanja; slobodu udruživanja, ukljucujuci i formiranje i pripadanje radnickim sindikatima i slobodu neudruživanja; i slobodu na rad;
 - m) obrazovanje
 - n) socijalnu zaštitu;
 - o) zdravlje;
 - p) ishranjenost;
 - q) zaštitu;
 - r) zaštitu manjina i ranjivih grupa.

2. Svi građani Republike Hrvatske uživace prava:
- a) na formiranje i pripadanje politickim partijama;
 - b) učešće u javnim poslovima;
 - c) mogućnost ravnopravnog pristupa javnim službama; i
 - d) glasanje i ucestvovanje u izborima.

Clan XI.2.

Povratak izbeglica i izmeštenih lica

Sve izbeglice i izmeštena lica imaju pravo na slobodan povratak svojim domovima.

Clan XI.3.

Državljanstvo

1. Svako lice koje je bilo gražanin Socijalisticke Republike Hrvatske u okviru Socijalisticke Federativne Republike Jugoslavije na dan 21. decembra 1990. bice od tog datuma smatrano za državljanina Republike Hrvatske.

2. Dvojno državljanstvo bice dozvoljeno:

- a) nijedan građanin Republike Hrvatske nece moci, bez sopstvene saglasnosti, da bude lišen prava na to državljanstvo samo zbog toga što ima i državljanstvo Savezne Republike Jugoslavije;
- b) nijedan građanin Savezne Republike Jugoslavije nece moci samo zbog razloga tog državljanstva da bude sprecen da dobije državljanstvo Republike Hrvatske ili da se od njega zahteva da se odrekne prvog državljanstva kao uslova da bi dobio drugo.

Clan XI.4.

Vracanje ili kompenzacija izgubljene imovine

Sva lica ce imati pravo, koje treba da bude primenjeno u skladu sa zakonodavstvom Republike Hrvatske, i tamo gde je moguće, Krajine, na povratak bilo kakve imovine koje su bili lišeni tokom etnickog cišćenja ili drugih nezakonitih akata ili da dobiju nadoknadu za bilo kakvu imovinu koja im ne može biti vratena. Sve izjave ili obaveze ucinjene prinudom, narociti one koje se odnose na odricanje od prava na zemlju ili imovinu, tretirace se kao ništavne i nevažece.

Clan XI.5.

Saglasnost Vladinih organa

Svi Vladini organi i administrativne agencije Republike Hrvatske i Krajine primenjivace i pridržavati se prava i sloboda predvidenih u Ustavu i Ustavnom zakonu kako to stoju u Clanu XI.1, i onim drugacije specificiranim u ovom poglavlju, ili u instrumentima nabrojanim u Aneksu B.

Clan XI.6.

Sporazumi o ljudskim pravima

1. Republika Hrvatska ce što je pre moguće potpisati sve međunarodne ugovore nabrojane u Aneksu B.
2. Svi Vladini organi i administrativne agencije Republike Hrvatske i Krajine saradivace sa bilo kojim nadzornim telima osnovanim od strane instrumenata nabrojanih u Aneksu B.

Clan XI.7.

Sud za ljudska prava

Republika Hrvatska ce napraviti aranžman sa Savetom Evrope za osnivanje Suda za ljudska prava Hrvatske u skladu sa Rezolucijom 93 (6) Komiteta ministara ovog Saveta i kako je to određeno u Aneksu C.

Clan XI.8.

Ombudsmen

Vlada Republike Hrvatske omogucice imenovanje Ombudsmena koji treba da pomaže primenu prava i sloboda pomenutih u ovom poglavlju. U pocetnom periodu od najmanje tri godine i sve dok ne bude usvojen odgovarajuci zakon u Hrvatskom saboru sa pristankom Srpskog odbora u Saboru, odredbe u vezi sa imenovanjem i funkcijama Ombudsmena bice postavljene u Aneksu D.

POGLAVLJE XII

SAMOUPRAVA ADMINISTRACIJA U OBLASTIMA S MANJINSKIM STANOVNIŠTVOM

Clan XII.1.

Oblasti sa manjinskim stanovništvom

Kad god u nekom selu, naselju ili gradu u Krajini vecinu stanovništva cine Hrvati, ili Srbi u okviru Oblasti drugog dela (dalje u tekstu "oblast manjinskog stanovništva"), odredbe postavljene u ovom poglavlju primenjivace se kako bi se obezbedio maksimalni stepen samouprave za takvu lokalnu vecinu.

Clan XII.2.

Granice Oblasti manjinskog stanovništva

1. Uzimajuci u obzir sve odredbe Zakona o lokalnoj samoupravi i administraciji od 29. decembra 1992 (dalje u tekstu "Zakon o samoupravi") ili Zakona o teritorijama županija, gradova i naselja u Republici Hrvatskoj od 29. decembra 1992, granice oblasti manjinskog

stanovništva bice povucene na taj nacin da ukljuce što je moguće više članova grupe za koju ta oblast treba da bude ustanovljena, a da njihov procenat ne sme da bude manji od 60 odsto.

2. Oblast manjinskog stanovništva ne može se sastojati od dve ili više oblasti koje se ne dodiruju.

3. Prilikom određivanja granica oblasti manjinskog stanovništva, vodice se racuna o mišljenjima osoba koje bi mogle biti uključene ili isključene iz oblasti koja je u pitanju.

4. Granice oblasti manjinskog stanovništva mogu se menjati kao rezultat zvaničnog popisa.

5. Sporovi koji se ticu granica oblasti manjinskog stanovništva bice rešavani na Specijalnom ustavnom sudu osnovanom po Clanu XIII.1.

Clan XIII.3.

Odredbe o upravljanju oblastima manjinskog stanovništva

1. Zakon o Samoupravi primenjivace se na oblasti manjinskog stanovništva sa sledecim izuzecima:

a) Sve oblasti manjinskog stanovništva smartace se jedinicama lokalne vlade i samouprave;

b) O svim referencama za Ustavni sud Republike Hrvatske procenjivace Specijalni ustavni sud ustanovljen Clanom XII.1.

c) Sva imenovanja službenika ili zvaničnika u oblastima manjinskog stanovništva, uključujući i učitelje, bice vršena onako kako je predviđeno u Ustavu i primenjivim zakonima Hrvatske, pod uslovom da kad ta imenovanja nisu izvršile vlasti u toj oblasti, onda te vlasti mogu postaviti obrazloženo suprotstavljajanje instanci koja je izvršila imenovanje i ako se ne može naci rešenje zadovoljavajuće i za jednu i za drugu vlast, onda stvar može razmatrati Specijalni ustavni sud. Kad god to bude izvodljivo, imenovanje ce se vršiti između pripadnika oblasti manjinskog stanovništva u kojoj oni treba da služe, a etnicki sastav svake grupe tih zvaničnika odražavace, koliko je to izvodljivo, sastav stanovništva te oblasti.

d) Clan 65. ovog Zakona primenjivace se samo ako je lokalna jedinica deo iste oblasti manjinskog stanovništva, kao i opština, naselje ili grad na koji se poziva u tom Clanu.

e) Clanovi 71. i 82. i treci paragraf Clana 83. Zakona nece se primenjivati.

f) Na raspuštanje predstavnickog tela jedinice lokalne samouprave u skladu sa Clanom 81, ili smenjivanje opštinskog prefekta ili gradonacelnika u skladu sa trecim paragrafom Clana 83. može se uputiti poziv od strane onih kojih se to tice Specijalnom ustavnom sudu i u tom slucaju takva odluka ne može stupiti na snagu dok sud tako ne odluci.

g) Suspenziju opšteg akta shodno Clanu 80. Zakona može jedino narediti, kao privremenu meru, Specijalni ustavni sud.

h) Sporovi u vezi sa drugom recenicom drugog paragrafa Clana 87. bice podnošeni Specijalnom ustavnom sudu.

2. Pre nego što se neki spor ili predmet uputi Specijalnom ustavnom sudu shodno gornjem paragrafu 1, vlasti ili zainteresovane strane ucinice napor da razreše bilo kakve razlike zajednickim sporazumom. Sud može u bilo koje vreme zahtevati da u tom pravcu budu izloženi dodatni napori.

POGLAVLJE XIII

SPECIJALNI USTAVNI SUD ZA KRAJINU I OBLASTI DRUGOG DELA

Clan XIII.1.

Osnivanje, kompetencije i procedure

1. Za Krajinu i Oblasti drugog dela bice ustanovljen Specijalni ustavni sud (u daljem tekstu "Specijalni ustavni sud" ili "Sud") kojem ce na konacno rukovodenje biti upucivani svi sporovi koji mogu proizici iz ovog sporazuma (izuzev stvari o kojima se odlucuje shodno paragrafu 2. Clana XVII.1), ukljucujuci bilo kakve sporove u vezi sa interpretacijom ili primenom bilo koje odredbe Ustava Republike Hrvatske, Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i Pravima nacionalnih i etnickih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, ili sa bilo kojim drugim zakonom ili zakonskim dekretom koji može biti dodat shodno ovom Sporazumu ili biti zahtevana njegova primena.
2. Izuzev ako nije drugacije predvideno ovim Sporazumom, sporove Specijalnom ustavnim sudu mogu podnositi Predsednik Republike Hrvatske ili njegov premijer, Predsednik ili zakonodavno telo Krajine i Predsedavajući Srpskog odbora u Saboru.
3. Specijalni ustavni sud ce ustanoviti sopstvenu proceduru, koja može ukljuciti odredbe za osnivanje sudskih odeljenja i nacine za razmatranje žalbi na odluke takvih sudskih odeljenja.
4. Sve troškove Specijalnog ustavnog suda, ukljucujuci i plate sudija, koje ne mogu biti niže od onih koje imaju sudije Ustavnog suda Hrvatske, snosice Republika Hrvatska.

Clan XIII.2.

Sastav

1. Specijalni ustavni sud sastojace se od:
 - a) dvojice sudija Ustavnog suda Hrvatske, koje određuje Predsednik tog Suda;
 - b) Dvojice sudija najvišeg ili višeg apelacionog suda Krajine, koje ce odrediti Predsednik tog Suda;
 - c) Trojice sudija koji nece biti državljani Republike Hrvatske ili bilo koje susedne države, a koje ce imenovati Predsednik Suda pravde Evropske unije.*****
2. Predsednik Specijalnog ustavnog suda bice biran vecinom svih sudija ovog Suda, između onih izabranih shodno podparagrafu 1(c).

POGLAVLJE XIV

OPTUŽBE U VEZI SA SADAŠNJIM SUKOBOM

Clan XIV.1.

Domace optužbe

1. Ni republika Hrvatska ni Krajina nece sudskim putem goniti bilo koga za

zločine navodno učinjene u vezi sa sukobom u Hrvatskoj nakon 1. avgusta 1990. izuzev onako kako je predviđeno u paragrafu 2.

2. Podložno paragrafu 2. Clana XIV.2, optužbe će ipak biti pokrenute protiv bilo kog lica optuženog za ozbiljno kršenje Ženevskih konvencija iz 1949, povrede zakona i običaja rata, za genocid ili zločine protiv čovečnosti***** prema bilo kojoj odredbi domaćeg prava koje dopušta takve optužnice.

3. Procese licima optuženim shodno paragrafu 2, isključivo će voditi Tribunal za ratne zločine za Hrvatsku koji će biti ustanovljen i koji će raditi pod nadzorom Specijalnog ustavnog suda. Gonjenje sudskim putem u ovom Tribunalu mogu obavljati tužioci imenovani za tu svrhu bilo od strane Vlade Republike Hrvatske, bilo Vlade Krajine.

Clan XIV.2.

Medunarodne optužbe

1. Svi organi Vlade republike Hrvatske i Vlade Krajine saradivace sa Medunarodnim tribunalom za gonjenje lica odgovornih za ozbiljne povrede medunarodnog humanitarnog prava pocinjene na teritoriji bivše Jugoslavije nakon 1991, osnovanim Rezolucijom 827 (1993) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, u sakupljanju ili dopuštanju Tužiocu Medunarodnog tribunala da sakuplja dokaze o zločinima u okviru jurisdikcije ovog Tribunala, tako što će izrucivati svedoke ili optužena lica ili na bilo koji drugi nacin koji bude zatražen od kompetentnih vlasti Tribunala.

2. Ukoliko to Medunarodni tribunal formalno zatraži, Tribunal za ratne zločine za Hrvatsku priklonice se kompetenciji prvog Tribunala ako je u pitanju bilo koji postupak.*****

POGLAVLJE XV

AMANDMANI NA USTAV I ZAKONE HRVATSKE

Clan XV.1.

Usvajanje amandmana

1. Ustav Republike Hrvatske, Ustavni zakon o ljudskim pravima i slobodama i Prava nacionalnih i etnickih zajednica i manjina u Republici Hrvatskoj, kao i drugi zakoni i zakonski dekreti bice menjani ili dopunjavani na nacin određen u Aneksu E, kako bi se primenile odredbe ovog Sporazuma.

2. Amandmani i zakoni koji moraju da budu usvojeni prema paragrafu 1, stupice na snagu najkasnije šest meseci nakon potpisivanja ovog Sporazuma.

Clan XV.2.

Dalje promene u amandmanima

Amandmani i zakoni usvojeni shodno Clanu XV.1, kao i postojeće odredbe

instrumenata koji se pominju u paragrafu 1. Clana XV.1, koji se zahtevaju za primenu odredaba ovog Sporazuma, nece biti menjani ili opozivani bez odobrenja zakonodavnih tela Krajine i saglasnosti Srpskog odbora Sabora.

POGLAVLJE XVI

NEDELJIVOST HRVATSKE

Clan XVI.1.

Bez namera za promene

Ništa u ovom Sporazumu nece biti tumaceno na nacin koji bi promenio nedeljivu prirodu Republike Hrvatske odredenu u Clanu 1. njenog Ustava.

POGLAVLJE XVII

ZAVRŠNE ODREDBE

Clan XVII.1.

Stupanje na snagu i primena

1. Ovaj Sporazum stupice na snagu pošto ga budu potpisale obe strane jedan mesec posle stupanja na snagu amandmana i zakona koji treba da budu usvojeni po paragrafu 1. Clana XV.1 i nakon okoncanja aranžmana sa Savetom Evrope određenih u Clanu XI.7.
2. O bilo kakvim pitanjima u vezi sa vremenskim rasporedom ili nacinima primene odredaba ovog Sporazuma može odlucivati Komisija za primenu koja ce se sastojati od po jednog predstavnika Ruske Federacije, Sjedinjenih Americkih Država, Ujedinjenih nacija i Evropske unije, od kojih ce poslednju dvojicu imenovati kopredsednici Stalnog komiteta Medunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji.*****

Clan XVII.2.

Jezici

Ovaj Sporazum bice zaključen na engleskom, hrvatskom i srpskom. U slucajevima nepodudarnosti, odlucivace engleski tekst.

Završeno ---- dana ----- 1995. u ---- , u tri primerka.*****

Objavljeno na www.krajinaforce.com